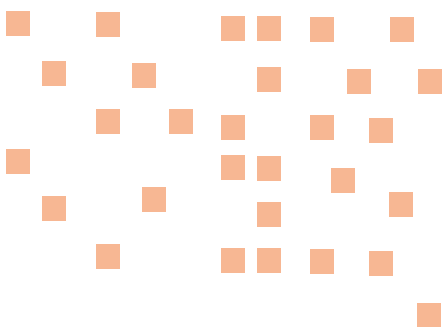

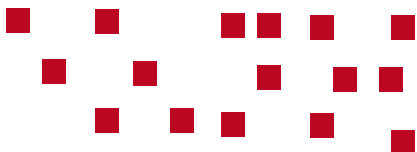
GAMBIA

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia
dla ludności cywilnej.

DPU-WIKP-424/92/2024
01.03.2024

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Gambii.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

Ludność: około 2.468.569 (dane z 2023 r.) ^[1]

Skład etniczny: Mandinka/Jahanka (33,3% ludności), Fulanie/Tukulur/Lorobo (18,2%), Wolofowie (12,9%), Jola/Karoninka (11%), Serahuleh 7,2%, Serer 3,5%, inni 4%, niegambijskie 9,9%. ^[2]

Skład religijny: islam 96,4%, chrześcijaństwo 3,5%, brak wyznania / brak informacji w odniesieniu 0,1% populacji. ^[3]

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Gambia uzyskała niepodległość w 1965 r. ^[4] Początkowo kraj przyjął ustrój monarchii konstytucyjnej, w ramach Wspólnoty Narodów, zaś 24 kwietnia 1970 r. proklamowano powstanie republiki. ^[5] Zgodnie z konstytucją z 1997 r., Gambia jest republiką, z prezydentem jako głową państwa i szefem rządu. ^[6]

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Kraj podzielony jest na 5 regionów (Lower River, North Bank, Upper River, West Coast, Central River), 1 miasto wydzielone (Bandżul – stolica) i 1 gminę (Kanifing). ^[7]

---

¹ CIA, The World Factbook, Gambia, 06.02.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

² CIA, The World Factbook, Gambia, 06.02.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

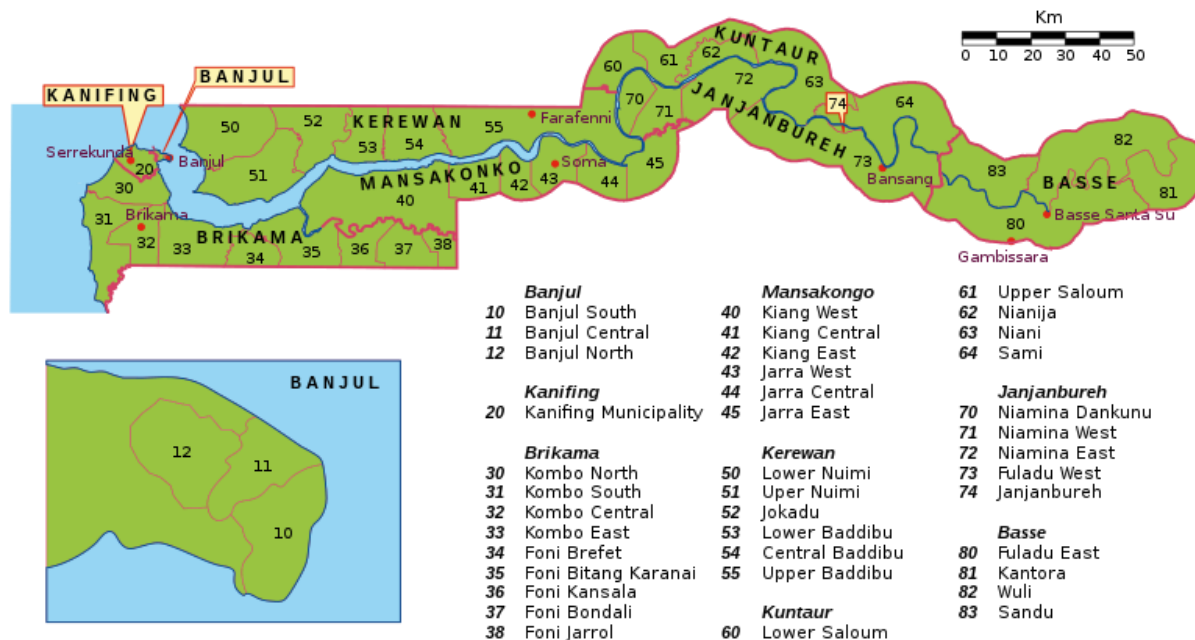
³ CIA, The World Factbook, Gambia, 06.02.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

⁴ PWN, Encyklopedia PWN, Gambia, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Gambia-Ustroj-polityczny;4574132.html>

⁵ Travel Planet, Historia Gambii, <https://www.travelplanet.pl/przewodnik/gambia/historia.html>

⁶ PWN, Encyklopedia PWN, Gambia, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Gambia-Ustroj-polityczny;4574132.html>

⁷ CIA, The World Factbook, Gambia, 06.02.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

Mapa. Podział administracyjny Gambii. [8]

STRUKTURA WŁADZY

Głowa państwa Prezydent pełni funkcję zarówno szefa państwa, jak i szefa rządu. Kadencja trwa 5 lat. [9]

W ostatnich wyborach prezydenckich, które odbyły się w grudniu 2021 r. zwyciężył **Adama Barrow (National People's Party – NPP)**, zdobywając 53,2% głosów. Drugie miejsce zajął **Ousainou Darboe (United Democratic Party – UDP)**, który uzyskał 27,7% głosów. [10][11] Jest to już druga kadencja ww. od czasu zwycięstwa w wyborach, które miały miejsce w 2016 r. oraz przekazania mu władzy w styczniu 2017 r.

Funkcję wiceprezydenta Gambii pełni (od dnia 23.02.2023 r.) **Muhammed B.S. Jallow**. [12]

Kolejne wybory prezydenckie w Gambii przewidziane są na 2026 r. [13]

Rząd i premier. Władzę wykonawczą sprawuje rząd powoływany i kierowany przez prezydenta. [14]

Parlament i wybory parlamentarne. Władzę ustawodawczą w Gambii sprawuje jednoizbowy Parlament, który liczy 58 członków (53 wybieranych w wyborach

⁸ Podział administracyjny Gambii, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gambia_Distrikte_2003_Version_1.svg

⁹ CIA, The World Factbook, Gambia, 06.02.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

¹⁰ CIA, The World Factbook, Gambia, 06.02.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

¹¹ UK Foreign and Commonwealth Office, Foreign Travel Advice – Gambia, 24.01.2024, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/the-gambia>

¹² CIA, The World Factbook, Gambia, 06.02.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

¹³ CIA, The World Factbook, Gambia, 06.02.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

¹⁴ CIA, The World Factbook, Gambia, 06.02.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

bezpośrednich i 5 mianowanych przez prezydenta). Posłowie odbywają w nim 5-letnią kadencję. ^[15]

Ostatnie wybory parlamentarne w Gambii miały miejsce w dniu 9 kwietnia 2022 r. ^{[16][17]} Zwyciężyła w nich partia prezydenta Adamy Barrowa **National People's Party – NPP**, która zdobyła 33,9% głosów (19 z 53 miejsc, wyłączając 5 posłów z 58 osobowego parlamentu, którzy mianowani są przez prezydenta). Drugie miejsce zajęła **United Democratic Party – UDP** zdobywając 28,3% głosów (15 miejsc). Na trzecim miejscu uplasowali się posłowie niezależni przejmując 22,6% – 11 miejsc w parlamencie. ^{[18][19]}

Kolejne wybory parlamentarne przewidziane są na 2027 r. ^[20]

SYSTEM PRAWNY

W Gambii obowiązuje mieszany system prawny angielskiego prawa precedensowego (common law), prawa islamskiego i lokalnego prawa zwyczajowego. ^[21]

KARA ŚMIERCI

Gambia posiada przepisy prawne przewidujące karę śmierci w przypadku niektórych przestępstw, takich jak podpalenie, morderstwo i zdrada stanu, jednak w lutym 2018 r. prezydent Barrow ogłosił moratorium na wykonywanie kary śmierci. ^{[22][23][24][25][26]}

Mimo to w Gambii kara śmierci nadal jest orzekana. Według najnowszego raportu Amnesty International z 2023 r., w 2022 r. w Gambii kara śmierci została orzeczona 9 razy, jednocześnie nie wykonano żadnej egzekucji. W 2022 r. w ośrodkach detencyjnych Gambii przebywało 13 osób skazanych na najwyższy wymiar kary. ^[27]

---

¹⁵ CIA, The World Factbook, Gambia, 06.02.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

¹⁶ Amnesty International, Amnesty International Report 2022/23; The State of the World's Human Rights; Gambia 2022, 27.03.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2089520.html>

¹⁷ CIA, The World Factbook, Gambia, 06.02.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

¹⁸ CIA, The World Factbook, Gambia, 06.02.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

¹⁹ Aljazeera, Gambian president's party narrowly wins legislative polls, 10.04.2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/4/10/gambian-presidents-party-narrowly-wins-legislative-polls>

²⁰ CIA, The World Factbook, Gambia, 06.02.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

²¹ CIA, The World Factbook, Gambia, 06.02.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

²² The Guardian, Gambia suspends death penalty in step towards abolition, 19.02.2018, <https://www.theguardian.com/world/2018/feb/19/gambia-suspends-death-penalty-abolition>

²³ Amnesty International, Death Sentences and Executions 2018, 10.04.2019, <https://www.ecoi.net/en/document/2006174.html>

²⁴ Amnesty International, Death Sentences and Executions 2019, 04.2020, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2006174/ACT5098702019ENGLISH.PDF>

²⁵ UK Foreign and Commonwealth Office, Foreign Travel Advice – Gambia, 24.01.2024, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/the-gambia>

²⁶ UK Foreign and Commonwealth Office, Foreign Travel Advice – Gambia, 24.01.2024, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/the-gambia>

²⁷ Amnesty International, Death Sentences and Executions 2022, 05.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2091962.html>

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Gambia należy do stosunkowo spokojnych krajów wśród państw regionu, jednakże na jej terytorium stacjonują międzynarodowe, afrykańskie siły zbrojne ECOMIG (ECOWAS Mission in The Gambia). W 2017 r. ich głównym celem było przywrócenie demokratycznych rządów i umożliwienie przeprowadzenia wyborów po tym, jak wieloletni prezydent Yahya Jammeh odmówił ustąpienia ze stanowiska. Po wyborach, na prośbę nowego prezydenta Barrowa, pozostały one w Gambii. [28] W grudniu 2023 r. podjęta została decyzja o przedłużeniu misji ECOMIG o kolejny rok. [29]

Na bezpieczeństwo w Gambii negatywnie oddziałuje sytuacja w sąsiednim Senegal. W południowej strefie przygranicznej, sąsiadującej z regionem Casamance w Senegal, zdarzają się pojedyncze starcia, w których bierze udział **Ruch Demokratycznych Sił Casamance (Movement des Forces Démocratiques de la Casamance, MFDC)**, dążący do oddzielenia regionu Casamance od Senegalu. Wojsko senegalskie niekiedy zapuszcza się na tereny Gambii w poszukiwaniu partyzantów. Granica z Gambia jest długa i niewyznaczona w terenie. Nie ma oficjalnych przejść granicznych, a ludzie swobodnie ją przekraczają, gdyż społeczność po obu stronach granicy jest historycznie i kulturowo powiązana ze sobą. W styczniu 2022 r. doszło do wymiany ognia w okolicach miejscowości Ballen w dystrykcie Foni Kansala, regionie Zachodniego Wybrzeża, niedaleko granicy z Casamance. Brały w niej udział oddziały ECOMIG oraz MFDC. Doszło do postrzelenia i porwania kilku żołnierzy przez MFDC. Mimo że incydent szybko się zakończył, kilka tysięcy osób uciekło ze swoich domów. Sytuacja powtórzyła się w marcu 2022 r., kiedy grupa senegalskich żołnierzy urządziła pogon za partyzantami MFDC, przekraczając granicę z Gambia. Doszło do starć oraz przypadków ostrzału wiosek. [30]

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

W chwili obecnej w Gambii nie obowiązuje ustawodawstwo wyjątkowe. [31][32]

WPŁYW KONFLIKTU NA SYTUACJĘ LUDNOŚCI CYWILNEJ

Nie dotyczy.

---

²⁸ Wikipedia, ECOWAS military intervention in Gambia, https://en.wikipedia.org/wiki/ECOWAS_military_intervention_in_the_Gambia

²⁹ The Starndard, ECOMIG MISSION EXTENDED BY ONE MORE YEAR, 13.12.2023, <https://standard.gm/ecomig-mission-extended-by-one-more-year/>

³⁰ Reliefweb, The Gambia: Internal Displaced Population in West Region - DREF Operation n° MDRGM015 Final Report, 17.05.2023, <https://reliefweb.int/report/gambia/gambia-internal-displaced-population-west-region-dref-operation-ndeg-mdrgm015-final-report>

³¹ Australia: Department of Foreign Affairs and Trade, Gambia, 23.01.2024, <https://www.smartraveller.gov.au/destinations/africa/gambia>

³² UK Foreign and Commonwealth Office, Foreign Travel Advice – Gambia, 24.01.2024, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/the-gambia>

RODZAJE ZAGROŻEŃ DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM

OFIARY DZIAŁAŃ WOJENNYCH

Nie dotyczy.

OFIARY DZIAŁAŃ PARTYZANCKICH

Nie dotyczy.

OFIARY DZIAŁAŃ ODWETOWYCH

Nie dotyczy.

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU

Nie dotyczy.

PRZEMOC WOBEC LUDNOŚCI CYWILNEJ NIEZWIĄZANA Z KONFLIKTEM

Według danych ACLED (Armed Conflict Location and Event Data Project), organizacji pozarządowej specjalizującej się w gromadzeniu, analizie i mapowaniu danych o konfliktach, w 2023 r. w Gambii miało miejsce 5 incydentów skierowanych przeciwko ludności cywilnej, których skutkiem była śmierć 2 osób.^[33]

Prowincja (admin1)	Liczba zdarzeń	Liczba ofiar
Banjul	2	2
Brikama	1	0
Kanifing	2	0
Suma	5	2

Źródło: ACLED^[34]

Incydenty te były związane z zamieszkami / przemocą tłumu (patrz dalej).^[35]

---

³³ ACLED, Gambia, Violence against civilians, 01.01.2023-31.12.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

³⁴ ACLED, Gambia, Violence against civilians, 01.01.2023-31.12.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

³⁵ ACLED, Gambia, Violence against civilians, 01.01.2023-31.12.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

TERRORYZM

Na terytorium Gambii nie odnotowano w ostatnim czasie (2022 r. i 2023 r.) zamachów terrorystycznych. ^[36]

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA, POGROMY

W dniu 26 maja 2023 r. miał miejsce lincz na dwóch chłopcach w Banjul. Przyczyny zdarzenia oraz powód agresji nie są znane. Policja aresztowała 7 podejrzanych. ^[37]

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

W Gambii zdarzają się protesty. Mogą one przybrać gwałtowny charakter. ^[38] Do niepokoїв społecznych doszło m.in. w związku z wyborami prezydenckimi, które odbywały się w grudniu 2021 r. ^[39] W 2022 r. oraz w 2023 r. miały miejsce sporadyczne protesty, ale nie odnotowano w związku z nimi żadnych niepokoїв społecznych, ani ofiar. ^{[40][41]}

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

Gambię cechuje niski wskaźnik przestępczości. ^{[42][43]}

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Prawo zapewnia swobodę przemieszczania się, podróży zagranicznych, emigracji i repatriacji, a rząd ogólnie przestrzega tych praw. Niemniej jednak zdarza się, że personel policji i służb imigracyjnych ustanawia punkty kontroli bezpieczeństwa.

---

³⁶ UK Foreign and Commonwealth Office, Foreign Travel Advice – Gambia, 24.01.2024, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/the-gambia>

³⁷ ACLED, Gambia, Violence against civilians, 01.01.2023-31.12.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

³⁸ Australia: Department of Foreign Affairs and Trade, Gambia, 23.01.2024, <https://www.smartraveller.gov.au/destinations/africa/gambia>

³⁹ Australia: Department of Foreign Affairs and Trade, Gambia, 23.01.2024, <https://www.smartraveller.gov.au/destinations/africa/gambia>

⁴⁰ ACLED, Dashboard, Gambia, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

⁴¹ UK Foreign and Commonwealth Office, Foreign Travel Advice – Gambia, 24.01.2024, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/the-gambia>

⁴² Australia: Department of Foreign Affairs and Trade, Gambia, 23.01.2024, <https://www.smartraveller.gov.au/destinations/africa/gambia>

⁴³ UK Foreign and Commonwealth Office, Foreign Travel Advice – Gambia, 24.01.2024, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/the-gambia>

Osoby, które nie posiadają odpowiedniej dokumentacji identyfikacyjnej, są zatrzymywane lub zmuszane do wręczenia łapówek. ^[44]

We wrześniu 2022 r. rząd podjął decyzję o likwidacji wszystkich nieoficjalnych punktach kontrolnych w całym kraju, powołując się na chęć poprawy swobody przemieszczania się. ^[45]

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

Migracja wewnętrzna w Gambii odbywa się głównie z obszarów wiejskich do miast: Kanifing (miasto położone na zachód od stolicy Bandżul) i Brikama (drugie co do wielkości miasto kraju), przy czym znaczna część migrantów pochodzi z Kerewan i Mansa Konko. Wielu migrantów przenosi się również z Brikamy do innych miast, takich jak Kanifing. ^[46]

Głównymi czynnikami determinującymi migrację są zmiany w sytuacji rodzinnej, zatrudnieniu i wykształceniu, a także niejasne zasady dotyczące własności ziemi i ogólnie kwestie ekonomiczne. ^[47] Liczba migrantów wewnętrznych płci męskiej jest wyższa (69%) niż kobiet (31%). ^[48]

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

W 2022 r. działalność pochodzącej z Senegalu organizacji MFDC na terytorium Gambii w strefie przygranicznej z Senegalem spowodowała przesiedlenia co najmniej 23 tys. osób, mieszkańców 23 wiosek usytuowanych w przygranicznym regionie w okręgach: Foni Kansala, Foni Bintang Karanai, Foni Bondali, Foni Berfet, i Kombos. ^[49] Uchodźcom została udzielona pomoc humanitarna. ^[50]

Dodatkowo gwałtowne powodzie i ulewne deszcze, które trwały od końca lipca do sierpnia 2022 r. dotknęły co najmniej 50.000 osób, powodując uszkodzenie i zniszczenie ponad 10.000 domów oraz wewnętrzne przesiedlenie 7.400 osób. ^[51]

UCHODźCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

Emigracja z Gambii jest zjawiskiem w dużej mierze ekonomicznym i jest ściśle związana z czynnikami środowiskowymi (tj. procesem pustynnienia, który ma poważny wpływ na rolnictwo, główny sektor produkcyjny w kraju). Innymi ważnymi czynnikami emigracyjnymi jest wysokie bezrobocie (zwłaszcza wśród młodzieży)

---

⁴⁴ US Department of State, Annual report on human rights in 2022, 20.03.2023, <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/the-gambia/>

⁴⁵ Freedom House, Freedom in the World 2023 - The Gambia, 26.09.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2097704.html>

⁴⁶ Integral Human Development, Country Profiles, Gambia, <https://migrants-refugees.va/country-profile/the-gambia/>

⁴⁷ Freedom House, Freedom in the World 2022 - Gambia, 28.02.2022, <https://www.ecoi.net/en/document/2068829.html>

⁴⁸ Integral Human Development, Country Profiles, Gambia, <https://migrants-refugees.va/country-profile/the-gambia/>

⁴⁹ Tereny zamieszkałe głównie przez ludność z grupy etnicznej Jola.

⁵⁰ Reliefweb, The Gambia: Internal Displaced Population in West Region - DREF Operation n° MDRGM015 Final Report, 17.05.2023, <https://reliefweb.int/report/gambia/gambia-internal-displaced-population-west-region-dref-operation-ndeg-mdrgm015-final-report>

⁵¹ IOM, IOM Supports Over 3,500 Internally Displaced Persons and Communities Still Affected by Flash Floods, 15.12.2022, <https://rodakar.iom.int/news/iom-supports-over-3500-internally-displaced-persons-and-communities-still-affected-flash-floods>

oraz ograniczone możliwości życiowe. ^[52] Emigrację stanowili głównie mężczyźni (65,81%), a dominującą grupę wiekową tworzyły osoby w wieku 20-24 lata. Głównymi krajami docelowymi w 2019 r. były Stany Zjednoczone Ameryki (21,11%), Hiszpania (15,05%), Włochy (12,29%), Niemcy i Wielka Brytania. ^[53]

Większość emigrantów to osoby o niskich/średnich kwalifikacjach, jednak w ostatnich latach liczba osób z wyższym wykształceniem wzrosła o prawie 40%. W krajach przyjmujących Gambijczycy są zatrudnieni głównie na stanowiskach wymagających średnich kwalifikacji (62,1%). ^[54]

PODSUMOWANIE

Sytuacja bezpieczeństwa w Gambii jest stabilna. Kraj ten nie jest uwikłany w żaden międzynarodowy konflikt zbrojny. Na jego terytorium nie toczy się także aktualnie żaden wewnętrzny konflikt zbrojny, chociaż na sytuację bezpieczeństwa negatywnie oddziałuje aktywność ruchów separatystycznych w sąsiednim Senegal.

Starcia w regionie przygranicznym doprowadziły w 2022 r. do wewnętrznych przesiedleń miejscowej ludności, ale nie powtórzyły się w 2023 r.

W lutym 2018 r. prezydent Gambii ogłosił oficjalne moratorium na wykonywanie kary śmierci.

---

⁵² Integral Human Development, Country Profiles, Gambia, <https://migrants-refugees.va/country-profile/the-gambia/>

⁵³ Integral Human Development, Country Profiles, Gambia, <https://migrants-refugees.va/country-profile/the-gambia/>

⁵⁴ Integral Human Development, Country Profiles, Gambia, <https://migrants-refugees.va/country-profile/the-gambia/>

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.**

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA:

---

1. ACLED, Dashboard, Gambia, <https://acleddata.com/dashboard///dashboard>
2. ACLED, Gambia, Violence against civilians, 01.01.2023-31.12.2023, <https://acleddata.com/dashboard///dashboard>
3. Aljazeera, Gambian president's party narrowly wins legislative polls, 10.04.2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/4/10/gambian-presidents-party-narrowly-wins-legislative-polls>
4. AllAfrica, Gambia: Breaking - Police Fire Teargas As Gambian Opposition Protest Deteriorates, 06.12.2021, <https://allafrica.com/stories/202112070023.html>
5. Amnesty International, Amnesty International Report 2022/23; The State of the World's Human Rights; Gambia 2022, 27.03.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2089520.html>
6. Amnesty International, Death Sentences and Executions 2018, 10.04.2019, <https://www.ecoi.net/en/document/2006174.html>
7. Amnesty International, Death Sentences and Executions 2019, 04.2020, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2006174/ACT5098702019ENGLISH.PDF>
8. Amnesty International, Death Sentences and Executions 2022, 05.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2091962.html>
9. Australia: Department of Foreign Affairs and Trade, Gambia, 23.01.2024, <https://www.smartraveller.gov.au/destinations/africa/gambia>
10. CIA, The World Factbook, Gambia, 06.02.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>
11. Freedom House, Freedom in the World 2022 – Gambia, 28.02.2022, <https://www.ecoi.net/en/document/2068829.html>
12. Freedom House, Freedom in the World 2023 - The Gambia, 26.09.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2097704.html>
13. Integral Human Development, Country Profiles, Gambia, <https://migrants-refugees.va/country-profile/the-gambia/>
14. IOM, IOM Supports Over 3,500 Internally Displaced Persons and Communities Still Affected by Flash Floods, 15.12.2022, <https://rodakar.iom.int/news/iom-supports-over-3500-internally-displaced-persons-and-communities-still-affected-flash-floods>
15. Podział administracyjny Gambii, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gambia_Distrikte_2003_Version_1.svg
16. Premium Times, Adama Barrow Massive protest rocks Gambia as opposition supporters want Barrow to 'step down', 06.12.2021, <https://www.premiumtimesng.com/news/headlines/499451-breaking-massive-protest-rocks-gambia-as-opposition-supporters-want-barrow-to-step-down.html>

17. PWN, Encyklopedia PWN, Gambia, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Gambia-Ustroj-polityczny:4574132.html>
18. Reliefweb, The Gambia: Internal Displaced Population in West Region - DREF Operation n° MDRGM015 Final Report, 17.05.2023, <https://reliefweb.int/report/gambia/gambia-internal-displaced-population-west-region-dref-operation-ndeg-mdrgm015-final-report>
19. Reuters, Gambia police disperse protesters contesting president's re-election, 7.12.2022, <https://www.reuters.com/world/africa/gambia-one-three-rebel-presidential-candidates-accepts-barrows-victory-2021-12-06/>
20. Tereny zamieszkane głównie przez ludność z grupy etnicznej Jola.
21. The Guardian, Gambia suspends death penalty in step towards abolition, 19.02.2018, <https://www.theguardian.com/world/2018/feb/19/gambia-suspends-death-penalty-abolition>
22. The Starndard, ECOMIG MISSION EXTENDED BY ONE MORE YEAR, 13.12.0223, <https://standard.gm/ecomig-mission-extended-by-one-more-year/>
23. Travel Planet, Historia Gambii, <https://www.travelplanet.pl/przewodnik/gambia/historia.html>
24. UK Foreign and Commonwealth Office, Foreign Travel Advice – Gambia, 24.01.2024 , <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/the-gambia>
25. US Department of State, Annual report on human rights in 2022, 20.03.2023, <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/the-gambia/>
26. Wikipedia, ECOWAS military interwention in Gambia, https://en.wikipedia.org/wiki/ECOWAS_military_intervention_in_the_Gambia